

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ
2001

Садржај

САДРЖАЈ

Реч гувернера	6
УВОД	10
I ПРОВОЂЕЊЕ МОНЕТАРНЕ ПОЛИТИКЕ	11
Платни систем	14
Банкарски сектор	15
Прелазак на евро	16
II КОНТРОЛНА ФУНКЦИЈА	17
III ОРГАНИЗАЦИЈА ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ БиХ	18
IV МОНЕТАРНА КРЕТАЊА	20
1. Новчана маса	20
2. Обавезне резерве	23
3. Биланс стања комерцијалних банака са 31. децембром 2001. године	24
V ПРИВРЕДНА КРЕТАЊА	26
1. Бруто домаћи производ	26
2. Индустијска производња	27
3. Извоз и увоз робе	28
4. Цене на мало, инфлација и трошкови живота	30
5. Запосленост	31
6. Нето плате	31
VI ЗАКЉУЧЦИ	32
VII ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ БиХ	33
1. Биланс стања са 31. децембром 2001. године (у КМ)	34
2. Биланс успеха са 31. децембром 2001. године (у КМ)	36
3. Белешке уз финансијске извештаје за период до 31. децембра 2001. године	39
Финансијски извештај оверен од ревизора	54
УПРАВНИ ОДБОР, УПРАВА, КОНТРОЛА И РУКОВОДНО ОСОБЉЕ	58

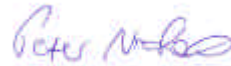
Чланом 64. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине (Службени листи Босне и Херцеговине бр. 12/97) прописана је обавеза Централне банке БиХ да у року од три месеца након завршетка финансијске године поднесе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине три документа, и то:

- финансијски извод оверен од ревизора,
- извештај о свом пословању у току године и
- извештај о стању привреде.

У складу са наведеним чланом сачињен је Годишњи извештај Централне банке Босне и Херцеговине за 2001. годину који садржи ове извештаје.

Годишњи извештај Централне банке Босне и Херцеговине за 2001. годину разматран је и усвојен на 7. седници Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине, одржанеј у Сарајеву 27. мајта 2002. године.

Предсједavajuћи Управног одбора

Peter Nicholl, гувернер

Реч гувернера

Централна банка Босне и Херцеговине је државна институција задужена за независну имплементацију монетарне политике. Монетарна политика у БиХ се спроводи помоћу аранжмана currency board-а. Од почетка рада ЦББиХ, 1997. године, босанскохерцеговачка валута, конвертибилна марка (КМ), је везана за немачку марку по курсу 1:1. Од 1. јануара 2002, КМ је везана за евро према девизном курсу од 1 EUR = 1,955830 КМ. Ово је исти курс према коме је DEM везана за евро. Ово је урађено да би се осигурало да грађани Босне и Херцеговине и потенцијални страни инвеститори у БиХ могу и даље имати потпуно поверење у стабилност КМ у односу на валуту која јој служи као сидро.

У току 2001, услови currency board-а о пуној конвертибилности и пуној девизној покривености КМ пасиве ЦББиХ су били испоштовни сво време. У току 2001. биланс стања ЦББиХ наставља да добија на снази пошто су се слободне девизне резерве (то јест оне које су изнад нивоа потребног да покрије сву КМ пасиву) повећале са 48 милиона колико су износиле на почетку године, на 75 милиона на крају године. Као последица чврстине currency board-а, поверење у стабилност конвертибилне марке остало је на високом нивоу у току 2001. а инфлација у БиХ је остала ниска.

Употреба конвертибилне марке наставља стабилан раст у току првих девет месеци а затим нагло расте у задњем тромесечју када су токови конверзије DEM-а достигли свој врхунац. У последња три месеца 2001, количина КМ у оптицају је порасла за 920 милиона, или 104%. Истовремено су и депозити грађана код комерцијалних банака порасли за 104%. Ово је јасан знак да су грађани почели да верују у банкарски систем кад су у питању њихове уштеђевине.

Велика количина DEM која је замењена у БиХ и велики омер DEM који је претворен или у КМ или стављен у депозите у БиХ банкама довео је до знатног пораста званичних државних девизних резерви у односу на претходне периоде. Девизна актива ЦББиХ се повећала са 1.021 милион КМ, колико је износила 31. децембра 2000. на 2.697 милиона КМ колико је износила 31. децембра 2001. То представља пораст од 164%. На крају 2001. девизне резерве ЦББиХ су представљале приближно петомесечно покриће извоза.

Други важан задатак ЦББиХ у 2001. је било увођење новог домаћег безготовинског платног система. Припреме за почетак рада новог система су биле извршене у 2000. и укључивале су сарадњу великог броја институција. Петог јануара 2001. заводи за платни промет су престали да обављају своју функцију у платном систему и безготовинска плаћања су почела да се обављају у комерцијалним банкама и да се измирују преко нових клириншких кућа које је изградила и води ЦББиХ.

Нови платни систем је функционисао без проблема током прве године рада. Било је мањих техничких проблема, а систем је био оперативан 99,9% времена. Ни у једној прилици се није десило да се не обави поравнање.

У 2001. години укупно је извршено 11.916.222 трансакције у вредности од 16.845 милиона КМ у клириншким кућама ЦББиХ.

Поред тога, када обе стране у трансакцији користе исту банку, клиринг и поравнање таквих трансакција се врши у оквиру рачуноводственог система те банке.

Реформом платног система у Босни и Херцеговини је уведен савремен безготовински платни систем, сличан платним системима у већини европских земаља. Међутим, у платном систему у БиХ још увек доминирају готовинска плаћања и платни налози. Алтернативни облици плаћања, као што су кредитне картице и електронско банкарство, почињу да се појављују и њихов значај у платном систему БиХ ће се вероватно повећати јако брзо. ЦББиХ ће подржати ове нове облике плаћања који омогућавају да се обави клиринг и поравнање таквих трансакција путем система RTGS-a.

Интензивно побољшање банкарског сектора је настављено у 2001. години. Реформа банкарског сектора је проведена у већем обиму и брже од реформи у осталим секторима економије. Конкуренција је стварна, подстакнута доласком неких добрих страних банака. Пропорционално, стране инвестиције у банкарском сектору су биле веће него у било којем другом сектору у БиХ.

Поверење се враћа и депоненти се почињу враћати у банке. Банке дају више кредита, а услови кредитирања су реалнији. Међутим, каматне стопе у БиХ су још увек релативно високе, јер је ниво ризика који је присутан у банкарском кредитирању још увек релативно висок. Најважнији фактори који узрокују такво стање су кредитна култура (превише кредита се не отплаћује), несигурна имовинска права, непотпун законодавни оквир, и недостатак поверења у судски систем у погледу комерцијалних случајева. У свим овим подручјима су неопходна даља побољшања да би се каматне стопе у БиХ приближиле нивоу у Западној Европи.

У току 2001. Председништво БиХ је одобрило дизајн новчанице од 200 КМ. Значајан елеменат ове одлуке је чињеница да се Председништво сложило да ће постојати само једна верзија ове новчанице. Новчаница ће бити стављена у оптицај у току 2002. године.

У 2001. години ЦББиХ је пословала кроз свој Главни уред у Сарајеву и пет дислоцираних организационих делова (три главне јединице и две филијале). Број особља се повећао за 51, прије свега из следећих разлога: пораста броја клијената ЦББиХ, одлуке о појачаном осигурању наших уреда, нове улоге ЦББиХ у домаћем платном систему. На крају 2001. ЦББиХ је имала 241 запосленог радника.

*Управни
одбор*

Peter W. Nicholl, гувернер
Председавајући Управног одбора

Касим Омићевић
члан

Манојло Ћорић
члан

Јуре Пеливан
члан

*Вице-
гувернери*

Кемал Козарић
вицегувернер

Љубиша Владушић
вицегувернер

Мр Драган Ковачевић
вицегувернер

УВОД

Централна банка Босне и Херцеговине основана је у складу са Законом који је усвојио Парламент Босне и Херцеговине 20. јуна 1997. године и почела је са радом 11. августа 1997. године. Основни циљеви и задаци Централне банке, утврђени Законом, сагласно Општем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини, су:

- да постигне и одржи стабилност домаће валуте (конвертибилна марка) тако што је издаје, уз пуно покриће у слободним конвертибилним девизним средствима, у складу са аранжманом познатим под називом currency board, по фиксном курсу: једна конвертибилна марка за једну немачку марку. Од 1. јануара 2002. године КМ је везана за евро по курсу 1 EUR = 1,955830 КМ, односно 1 КМ = 0,511292 EUR о чему су предложени амандмани за измену и допуну Закона о ЦББиХ.;
- да дефинише и контролише провођење монетарне политике Босне и Херцеговине;
- да држи и управља службеним девизним резервама на безбедан и профитабилан начин;
- да потпомогне или успостави и одржава одговарајуће платне и обрачунске системе;
- да координира делатности агенција за банкарство ентитета, надлежних за издавање банкарских лиценци и вршење супервизије банака;
- да прима депозите од институција на нивоу Босне и Херцеговине, односно депозите ентитета и њихових јавних институција на основу заједничке одлуке ентитета, као и депозите комерцијалних банака;
- да издаје прописе и смернице за остваривање делатности Централне банке, у оквиру овлашћења утврђених Законом;
- да учествује у раду међународних организација које раде на учвршћивању финансијске и економске стабилности, те заступа Босну и Херцеговину у међувладиним организацијама о питањима монетарне политике.

Највиши орган Централне банке је Управни одбор, који је надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију Централне банке, у складу са овлашћењима утврђеним Законом. Управни одбор се састоји од гувернера који је председавајући и три члана (два из Федерације БиХ - Бошњак и Хрват и један из Републике Српске - Србин). Гувернер је страни држављанин - Peter Nicholl и главни је извршни функционер задужен за свакодневно пословање ЦББиХ. Постоји и извршна Управа Централне банке, коју чине гувернер и три вицегувернера (које је именовао гувернер уз одобрење Управног одбора), чији је задатак оперативно руковођење пословањем ЦББиХ.

Пословање Централне банке остварује се преко Централног уреда, три главне јединице са седиштем у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци, (с тим што Главна јединица у Бањој Луци има филијалу на Палама) и Филијале Централне банке у Брчко Дистрикту.

У даљем тексту извештаја даје се преглед послова и резултати пословања ЦББиХ у 2001. години.

Монетарна
политика

I ПРОВОЂЕЊЕ МОНЕТАРНЕ ПОЛИТИКЕ

У 2001. години настављено је успешно провођење и унапређивање монетарне политике утврђене Законом и Стратешким планом Централне банке. Главни резултати те политике су:

- стриктна контрола правила currency board-a;
- континуирано одржавање стабилности домаће валуте - конвертибилне марке;
- доследна примена правила currency board-a, издавањем домаће валуте искључиво уз пуно покриће у слободним конвертибилним девизним средствима;
- управљање службеним девизним резервама које држи Централна банка у складу са смерницама Управног одбора, тако да се њихово инвестирање врши уз минималан ризик и остваривање већег профита. На крају 2000. године девизне резерве су износиле 1.021 милион КМ, крајем септембра 2001. девизне резерве су биле око 1.235 милиона КМ, а крајем децембра 2001. године су износиле 2.697 милиона КМ. У последњем кварталу прошле године девизне резерве повећане су за 1.462 милиона КМ или 118%, (што је резултат замене DEM и других валута еврозоне за EUR, као и за КМ), а у односу на 2000. годину за 164%;
- монетарна пасива представља обавезу Централне банке за новчанице и кованице КМ-а у оптицају и резервне депозите резидентних банака код ЦББиХ. Нето слободне резерве, које представљају вишак покрића монетарне пасиве, износе 75 милиона КМ;
- девизна актива је сачињена углавном од депозита који се држе код иностраних банака. Како се то захтева чланом 35. Закона, биланс стања такође показује композицију држања валута тако што их диференцира у EUR и остале валуте;
- обезбеђена је потпуна заступљеност КМ у унутрашњим платним трансакцијама;
- координирана сарадња Централне банке у обављању делатности агенција за банкарство, надлежних за издавање лиценци за рад и супервизију банака, као и успостављања стандарда у пословању банака у складу са праксом у земљама развијеног тржишта;
- имплементиран платни систем - пренесени послови унутрашњег платног промета у комерцијалне банке. Комерцијалне банке су преузеле платни промет 5. јануара 2001. године. Централна банка врши поравнање унутрашњих платних трансакција путем РТГС система и жиро-клиринга. Овај пројекат су помагали органи међународне заједнице, посебно је значајна финансијска помоћ USAID-a;
- Централна банка Босне и Херцеговине је обезбеђивала банкарске услуге за Владу БиХ и неке друге комитенте;
- одржава се одговарајућа сарадња, везано за питања из делокруга Централне банке, са институцијама на државном нивоу - Председништвом БиХ, Саветом министара БиХ и Парламентом БиХ, као и институцијама оба ентитета - посебно министарствима финансија, агенцијама за банкарство, агенцијама за осигурање депозита, као и са релевантним међународним финансијским институцијама - првенствено са Међународним монетарним фондом.

Централна банка Босне и Херцеговине је обављала своје циљеве и задатке утврђене Законом и Стратешким циљевима и остварила успешно пословање, те потврдила своју улогу и афирмацију у Босни и Херцеговини и шире.

Централна банка Босне и Херцеговине је на захтев комерцијалних банака обављала послове куповине и продаје КМ, и водила стање рачуна резерви за комерцијалне банке. Послови куповине и продаје КМ, као и послови вођења рачуна резерви за комерцијалне банке вршени су преко главних јединица ЦББиХ и Филијале ЦББиХ Брчко Дистрикт.

У 2001. години укупно је продато 3.759 милиона КМ, а купљено је 2.141 милион КМ. Повлачењем DEM из оптицаја ради преласка на евро, у задњем кварталу 2001. године знатно се повећала продаја КМ за DEM ефективу, што је знатно утицало на повећање девизних резерви ЦББиХ.

Управљање девизним резервама Централне банке БиХ у 2001. години вршено је у складу са Смерницама о инвестирању девизних резерви ЦББиХ, које је утврдио Управни одбор, те закључцима Инвестиционог комитета. У последња три месеца 2001. године ЦББиХ је примила 1.425 милиона DEM од комерцијалних банака као резултат процеса конверзије евра.

Девизна актива ЦББиХ крајем 2001. године износила је 2.736 милиона КМ. У овом износу садржани су депозити код иностраних банака 1.892 милиона КМ, страна валута у готовини 805 милиона КМ**, хартије од вредности 26 милиона КМ (према међународним институцијама) и држање SDR-ова 13 милиона КМ. Исто тако девизна средства (девизна актива) којима рукују комерцијалне банке повећана су за 403 милиона и достигла су крајем године износ од 1.364 милиона DEM.

** Омер резерви које су се држале у готовини био је неуобичајено висок на дан стања због великих износа DEM готовине које су се конвертовале крајем децембра 2001. године.

Девизна актива банкарског сектора

у милионима КМ са једном децималом

	31.12.'97.	31.12.'98.	31.12.'99.	31.12.'00.	30.09.'01.	31.12.'01.
1. Укупно монетарне власти	499,9	565,9	865,7	1.044,7	1.293,7	2.736,5
1.1. Централна банка	144,1	283,3	865,7	1.044,7	1.293,7	2.736,5
1.2. Заводи за платни промет	355,8	282,6	-	-	-	-
2. Комерцијалне банке	657,8	604,7	848,4	960,6	*1.255,9	*1.363,9
2.1. ФБиХ	487,7	430,0	766,2	870,1	880,0	870,1
2.2. Република Српска	170,1	174,7	82,2	90,5	82,5	132,0
УКУПНА ДЕВИЗНА АКТИВА (1+2)	1.157,7	1.170,6	1.714,1	2.005,3	2.549,6	4.100,4

* Подаци за укупну девизну активу комерцијалних банака БиХ садрже и податке банака Брчко Дистрикта од јула 2001. године

У 2001. години завршене су све припремне активности за издавање новчанице од 200 КМ. Дизајн новчанице је утврдио Управни одбор, а Одлуку о одобрењу дизајна донело је Председништво БиХ. Такође је дат предлог Амандмана за измену и допуну Закона о Централној банци Босне и Херцеговине, да би се домаћа валута КМ званично везала за евро. Амандманима су предложене и измене распона за имплементацију монетарне политике која се односи на одржавање обавезне резерве и давање више флексибилности у неким оперативним областима као што су операције са хартијама од вредности. Иако је ове амандмане подржало Председништво БиХ, они су крајем 2001. још увек били у парламентарној процедури.

У домену правних послова, кроз доношење аката о унутрашњој организацији Централне банке и аката којима се регулишу основне функције и послови Централне банке омогућено је свеобухватно, унифицирано поступање и деловање у оквиру надлежности ЦББиХ. Успостављена је одговарајућа правна регулатива за пословање Централне банке, као и сарадња са међународним финансијским институцијама и институцијама БиХ.

ЦББиХ је преузела преостале рачуне Светске банке и завршене су све активности око преузимања промисори нота издатих за приступање БиХ Светској банци (IBRD и MIGA). Све промене на рачунима хартија од вредности издатих од БиХ међународним финансијским институцијама су прокњижене у 2001. години и евидентирани на хартијама од вредности. Редовно је вршено књижење и извештавање везано за рачуне ММФ-а и извршење налога за плаћање рачуна за сервисирање иностраног дуга, извршење прилива средстава на рачун за сервисирање иностраног дуга, као и извештавање Министарства за трезор о свим променама на подрачунима. У току 2001. године редовно је вршен обрачун и распоред камате и извештавање по подрачунима сваког месеца и евиденција и праћење кредитних задужења у иностранству.

У домену односа са међународним финансијским институцијама, потписан је нови Уговор о сервисирању иностраног дуга са новим фискалним агентом БиХ, тј. Министарством за трезор институција БиХ. Сви подрачуни и рачуни за сервисирање иностраног дуга су прекњижени на ванбилансну евиденцију према препоруци овлашћеног ревизора. Од 30.09.2001. године рачун за сервисирање се води у EUR-у. Извршена су валутна поравнања настала на основу курсних разлика на крају фискалне године, са ММФ-ом 30.04.2001. године и са Светском банком 30.06.2001. године.

Управљање девизним резервама Централне банке и пласирање у протеклој години, било је у складу са Смерницама о инвестирању девизних резерви ЦББиХ, које је донио Управни одбор, те закључцима и препорукама Инвестиционог комитета, а све у циљу максимизирања прихода уз истовремено ограничавање ризика.

На предлог Инвестиционог комитета, Управни одбор је три пута мењао Смернице ЦББиХ о инвестирању девизних резерви.

Девизне резерве, које углавном чине депозити, инвестиране су код иностраних банака са одговарајућим рејтингом предвиђеним Смерницама о инвестирању. Према препоруци Инвестиционог комитета, успостављени су коресподентски односи са банкама које обезбеђују рејтинг утврђен Смерницама о инвестирању девизних резерви.

Извештавање о инвестирању девизних резерви обезбеђено је на свим нивоима. Извештаји о стању девизних резерви и поштовању Смерница ЦББиХ о инвестирању редовно се достављају члановима Управног одбора, гувернеру, вишегувернерима и члановима Инвестиционог комитета и канцеларији главног контролора.

У 2001. години успостављена је рачунарска мрежа са изнајмљеним линијама и резервним комутираним линијама, што представља значајан напредак у односу на претходну годину. Извршена је имплементација базе рачуноводственог софтвера и интерног платног система, као и делимична имплементација рачуноводствено-банкарског софтвера. Апликације рачуна резерви повезане су са RTGS системом и обједињена је и преуређена званична веб страница ЦББиХ. У току 2001. године купљен је и инсталиран нови сервер и урађене су уобичајене апликације у рачуноводству и главним јединицама, као и свакодневна размена података између

организационих делова ЦББиХ, у складу са успоставом новог платног система. Рачунарска инфраструктура ЦББиХ је базирана на Microsoft-овим алатима и радним станицама са оперативним системима Microsoft-а при чему је сервер базе података под оперативним системом UNIX True 64. У 2001. години Централна банка БиХ је успешно промовисала своје задатке у новом платном систему. Јавност је стално информисана о раду ЦББиХ путем редовних конференција за новинаре, саопштења за јавност, одговора на упите медијских кућа.

Централна банка Босне и Херцеговине је остварила буџет за 2001. годину, у складу са пројекцијама. Израђен је годишњи обрачун за 2000. годину и извештаји везани за годишњи обрачун које су преконтролисали спољни ревизори и који су достављени надлежним органима БиХ. У току 2001. године са словеначком фирмом Aster d.o.o. потписан је Уговор о увођењу новог рачуноводственог и банкарског информатичког система у ЦББиХ, чија је имплементација у току.

Служба за односе с јавношћу је организовала семинар за новинаре у ЦББиХ. На семинару се говорило о монетарној политици БиХ, везивању КМ за евро, те импликацијама увођења евра у земљама Европске монетарне уније за југоисточну Европу. Такође у току 2001. године унапређен је садржај интерних новина и промењен изглед интернет странице.

Платни систем

ЦББиХ је преузела водећу улогу у успостављању новог платног система у БиХ. Успостављен је клиринг систем RTGS-а (систем бруто поравнања у реалном времену) за поравнања трансакција великих вредности и жиро-клиринг систем за велики обим трансакција мале вредности. Централна банка Босне и Херцеговине управља жиро-клиринг системом преко центара лоцираних у централном уреду, главним јединицама у Сарајеву и Мостару, и Главној банци Републике Српске ЦББиХ у Бањој Луци.

Нови платни системи (RTGS и жиро-клиринг) показали су се као веома ефикасни и јефтини. У 2001. години оба система су несметано радила. Уведено је треће поравнање у току дана за жиро-клиринг систем почевши од 3. децембра 2001. године. Уговорени су послови везани за имплементацију дислоцираног резервног система. Унапређени су постојећи системи, инсталирани нови програми као што је "Поравнање на крају дана" (пренос средстава са трансакционог рачуна на рачун резерви комерцијалних банака на крају радног дана), и покренут процес набавке firewalla. Остварена је сарадња са Централним регистром за хартије од вредности и обављени преговори са компанијама VISA NNSS - National Net Settlement Service, Europay и домаћим фирмама и сагледане могућности да ЦББиХ буде агент у поравнању у картичном пословању.

Извршене трансакције у периоду од 5. јануара до 31. децембра 2001. године, преко RTGS и жиро-клиринг система виде се у следећем прегледу:

	Број трансакција	Учешће у укупном броју трансакција	Вредност у милионима КМ	Учешће у укупној вредности
RTGS	332.622	2,8%	9.701,2	57,6%
Жиро-клиринг	11.583.600	97,2%	7.143,6	42,4%
УКУПНО	11.916.222	100%	16.844,8	100%

Преглед учешћа главних јединица, односно банака које им припадају у укупним трансакцијама, виде су у следећој табели:

	Број трансакција	Учешће у укупном броју трансакција	Вредност у милионима КМ	Учешће у укупној вредности
ГЈ Сарајево	6.485.204	54,4%	9.460,8	56,1%
ГБ РС Бања Лука	3.876.535	32,5%	4.458,2	26,5%
ГЈ Мостар	1.498.009	12,6%	2.863,4	17,0%
Филијала Дистрикт Брчко	56.474	0,5%	62,4	0,4%
УКУПНО	11.916.222	100%	16.844,8	100%

На дан 31.12.2001. године у систему су биле 42 банке (без ЦББиХ). Од укупног броја банака које су укључене у систем, 10 банака учествује са 63,6% у укупном броју RTGS и жиро-клиринг трансакција и 59,7% вредности.

Банкарски сектор

ЦББиХ је у 2001. години заједно са банкарским агенцијама координирала праћење стања у банкарском сектору и имала координирајућу улогу у активностима банкарске супервизије.

Координирајућа улога Централне банке БиХ са агенцијама за банкарску супервизију била је усмерена на активности везано за делатности агенција, издавање банкарских лиценци, компатибилност правне регулативе, праћење стања и реструктурирање укупног банкарског система, приватизацију банака, кретања у финансијским институцијама БиХ и активности и проблематику Централне банке и агенција за банкарство у новом платном систему.

Одржана је III међународна конференција о банкарском сектору БиХ, на којој су назначена питања везано за даље унапређење целокупног банкарског сектора. На конференцији је констатовано да су најуспешније реформе у БиХ постигнуте у монетарном и банкарском сектору, али успешну трансформацију у овој области не прате и промене у другим секторима. Посебан значај за развој банкарског сектора је имао долазак страних банака у БиХ. Најава доласка нових страних банака је добар знак јачања банкарског система у БиХ. У том смислу је исто тако значајан наставак процеса приватизације и окрупњавања банака, као и јачање супервизије банака и укључивање агенција за банкарску супервизију под "кишобран" ЦББиХ.

Основне промене које су узроковале напредак у банкарском систему БиХ су:

- реформа платног система,
- повећање минималног оснивачког капитала,
- законске промене које омогућују да банка регистрована у једном ентитету има филијале у другом ентитету
- знатан број страних банака је почео са радом у БиХ током протекле две године. Већа страна конкуренција је имала повољан утицај на економију БиХ. Она је омогућила већи избор депонентима и приморала домаће банке да побољшају обим и квалитет услуга које пружају да би опстале.

- уведен је програм ограниченог осигурања депозита. Он обухвата депозите до 5.000 КМ у одабраним банкама. Крајем 2001. године обухватао је 7 банака.

Као резултат свих ових промена, банкарски сектор је значајно консолидован. Број банака се знатно смањио, нарочито у Федерацији БиХ. На дан 31.12.2001., у БиХ је пословало укупно 49 банака и једна поштанска штедионица, од тога 21 банка са већинским страним капиталом, 16 банака са већинским домаћим приватним капиталом и 12 банака са већинским државним капиталом. Али већину банкарских послова у све већој мери обавља 15-20 банака, тако да је степен консолидације која је већ остварена много већи него што се може видети из броја банака које још увек послују.

Иако примарну одговорност у подручју банкарске супервизије имају ентитетске агенције за банкарство, ЦББиХ је наставила да врши значајну улогу координатора у овој области током 2001. Настављена је добра сарадња између ЦББиХ и банкарских агенција. У 2001., основана је Радна група која се састоји од гувернера ЦББиХ, ентитетских министара финансија и директора ентитетских агенција за банкарство, која треба да размотри како довести банкарску супервизију у БиХ у већој мери под "кишобран" ЦББиХ. Ова група ће наставити да ради у 2002.

Укупна актива комерцијалних банака БиХ износи 5.378 милиона КМ.

У структури укупне активе 75% се односи на домаћу активу, а преосталих 25% је страна актива. Исти је однос у структури пасиве, 75% домаћа пасива а 25% страна пасива.

Прелазак на евро

Прелазак на евро је прошао глатко у БиХ и поред великих количина новца којима су руковале комерцијалне банке и ЦББиХ. Од 1998. када су прве новчанице КМ стављене у оптицај, укупан износ од око 6 милијарди новчаница и кованица DEM из босанскохерцеговачких банака је враћен у Немачку. У току 2001. и прва два месеца 2002., готово 4 милијарде новчаница и кованица DEM су замењене у БиХ, већина у пет месеци, од октобра 2001. до фебруара 2002. DEM су замењене у приближно истим омерима у КМ валуту, банкарске депозите у БиХ банкама и евро валуту.

Као резултат тога, у последња три месеца 2001., КМ у оптицају се повећала за 920 милиона КМ или 104%. Истовремено, банкарски депозити грађана у БиХ су се такође повећали за 104%. То је јасан знак да су грађани почели веровати банкарском систему кад је реч о њиховој штедњи. Велики износи DEM који су замењени у БиХ и њихов велики део који је замењен у КМ валуту или стављен као депозит у неку банку у БиХ, довели су до веома израженог раста званичних девизних резерви земље. Те резерве су износиле 1.235 милиона КМ на дан 30.09.2001., а 31.12.2001. износиле су 2.697 милиона КМ, што значи да су за три месеца порасле за 118%. Девизне резерве сада представљају око пет месеци покрића увоза.

Контрола

II КОНТРОЛНА ФУНКЦИЈА

Интерна контрола је радила послове контроле у складу са Законом. Унапредила је нормативну регулативу на основу које ће јачати контролну функцију нарочито контролу currency board-a, контролу управљања девизном активом, контролу обавезних резерви и др.

Контролу спровођења монетарне политике БиХ путем издавања КМ уз пуно покриће у слободним конвертибилним девизама и одржавање правила currency board-a и утврђивање ризика те његовог отклањања као основног циља ЦББиХ, ревизори су у 2001. години спроводили путем дневног праћења следећих извештаја:

- купопродаја КМ на нивоу ЦББиХ и по организационим јединицама;
- континуирано надгледање девизних резерви и смерница о усмеравању девизних резерви, са посебним акцентом на износ готовине девизних резерви;
- континуирано надгледање нето слободних резерви ЦББиХ;
- месечна ревизија и овера монетарне активе и монетарне пасиве и currency board-a који се објављују у јавним гласилима;
- праћење ефеката и реализације обрачуна обавезне резерве.

Поред наведених послова, ревизори су имали и активности по закључцима Управног одбора и ванредне послове и задатке.

Извршена је контрола преноса рачуна са завода за платни промет на комерцијалне банке и ЦББиХ, те контрола готовине КМ у издвојеним трезорима са којима је ЦББиХ склопила агентске споразуме о чувању и дистрибуцији готовине КМ.

Извршена је ревизија Службе за кадровске послове и примена Правилника о Централној банци Босне и Херцеговине, Правилника о општим условима запошљавања службеника, посредника и кореспондената Централне банке Босне и Херцеговине, Правилника о организацији и систематизацији радних места у Централној банци Босне и Херцеговине и Правилника о платним скалама, платама и другим личним примањима и накнадама службеника Централне банке Босне и Херцеговине.

Извршена је ревизија немонетарних расхода и финансијских рачуна ЦББиХ за девет месеци 2001. године, о чему је сачињен детаљан извештај са кратким изводом из извештаја.

Током године биле су по две ревизионе посете организационим јединицама ЦББиХ у Бањој Луци са Филијалом Пале и у Сарајеву и по једна у Мостару и Брчком.

Ревизори су током године давали одређена мишљења на поједине материјале и активно учествовали на састанцима Управног одбора и Управе ЦББиХ, као и на проширеним састанцима које је гувернер заказивао.

Према налогу гувернера ЦББиХ извршена је ревизија везано за закључивање и реализацију инвестиција у ЦББиХ и посебно инвестиција за трезор.

III ОРГАНИЗАЦИЈА ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

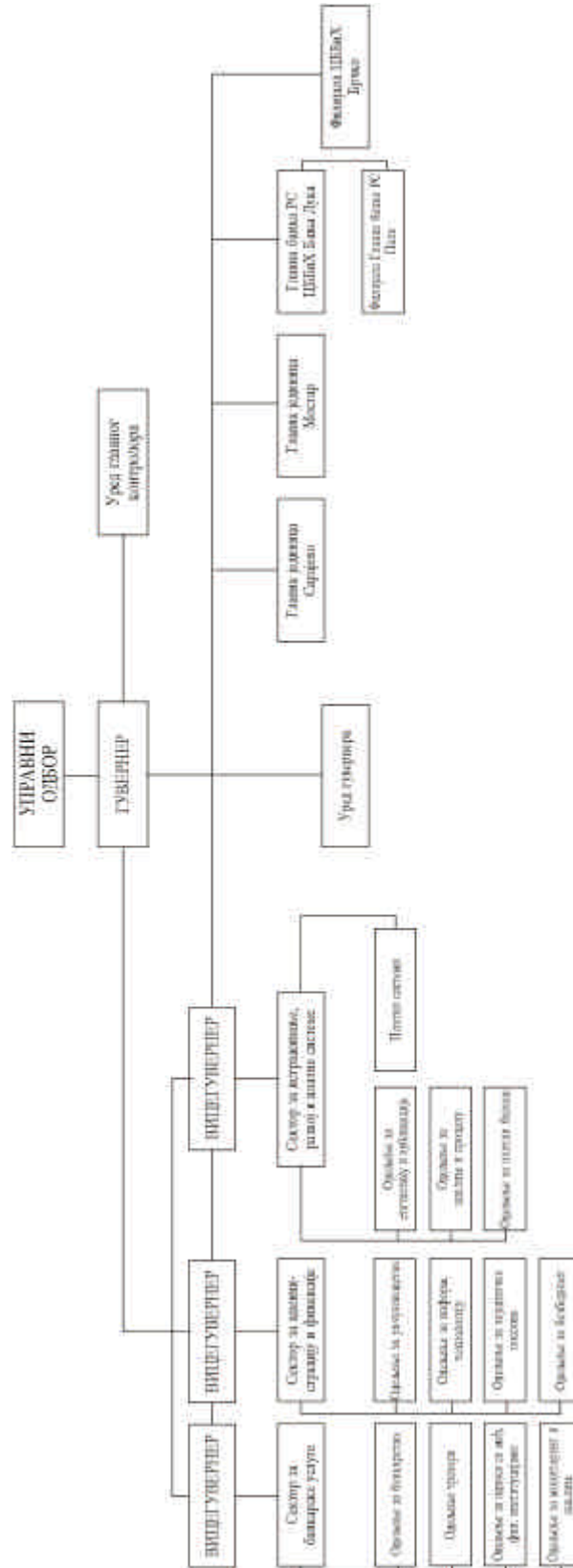
Организациона структура Централне банке омогућава успешно обављање делатности утврђене Законом о ЦББиХ.

Највиши орган Централне банке је Управни одбор. У току 2001. године Управни одбор се састао 18 пута. На седницама су разматрана битна питања из делокруга остављања циљева и задатака Централне банке БиХ утврђених Законом.

Управа је надлежна и одговорна за оперативно руковођење текућим пословима и реализацију циљева и задатака утврђених Законом о ЦББиХ и Стратешким планом као и одлукама Управног одбора. У току 2001. године Управа је одржала 48 седница.

У току 2001. године извршен је пријем 51, док је за 4 службеника престао радни однос, тако да Централна банка сада има 241 запосленог радника. Особље Централне банке БиХ у 2001. години редовно се стручно усавршавало и обучавало.

Организациону структуру Централне банке показује следећа шема:

IV МОНЕТАРНА КРЕТАЊА

Монетарна кретања прате промене стања новчане масе, девизне активе и пасиве, кредита, капитала банака и нето остале ставке.

1. Новчана маса

На дан 31. децембра 2001. године новац у ширем смислу (M2) износио је 4.669 милиона КМ и у поређењу са стањем 31. децембра 2000. године већи је за 2.202 милиона КМ (89,3%). На овакво високу стопу раста новчане масе у 2001. години утицало је повлачење немачке марке из употребе. Такође то је основни разлог који је утицао на повећану куповину КМ и полагање немачке марке на девизне рачуне код комерцијалних банака, посебно у последњем кварталу 2001. године.

У структури новчане масе новац у ужем смислу (M1) учествује са 57,7% а квази новац (QM) са 42,3 %.

Преглед структуре новчане масе крајем децембра 2000. године и квартално током 2001. године даје се у следећој табели:

у милионима КМ

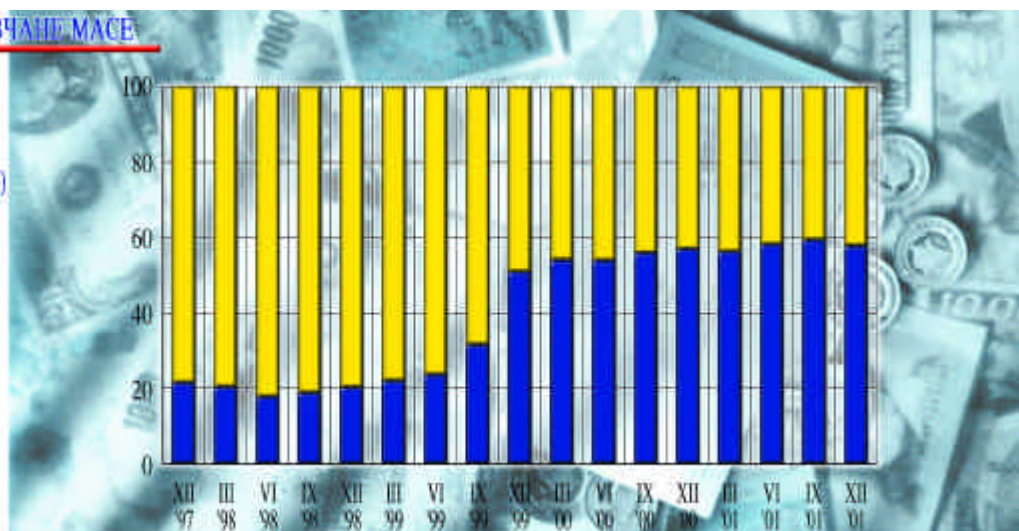
	31.12.'00.		31.03.'01.		30.06.'01.		30.09.'01.		31.12.'01.	
	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%	износ	%
НОВЧАНА МАСА (M2)	2.467	100	2.551	100	2.698	100	2.980	100	4.669	100
1. Новац (M1)	1.402	56,9	1.432	56,1	1.570	58,2	1.766	59,2	2.692	57,7
а) Готовина изван банака	652	26,4	655	25,6	688	25,6	788	26,4	1.674	35,9
б) Депозити по виђењу	750	30,5	777	30,5	882	32,6	978	32,8	1.018	21,8
2. Квази новац (QM)	1.065	43,1	1.119	43,9	1.128	41,8	1.214	40,8	1.977	42,3
а) Орочени штедни депозити у домаћој валути	78	3,1	83	3,2	89	3,3	98	3,3	141	3,0
б) Укупни депозити у станој валути у томе:	987	40,0	1.036	40,6	1.039	38,5	1.116	37,5	1.836	39,3
- домаћинства	430	17,4	430	16,9	464	17,2	549	18,5	1.265	27,1
- остало	557	22,6	606	23,7	575	21,3	567	19,0	571	12,2

Новац у ужем смислу (M1) обухвата готовину изван банака и депозите по виђењу. Новац у домаћој валути 31.12.2001. године износио је 2.692 милиона КМ. У поређењу са стањем крајем 2000. године већи је за 1.290 милиона КМ (92,0%). Наиме, депозити по виђењу у домаћој валути порасли су за 268 милиона КМ (35,7%) а готовина изван банака је порасла 1.022 за милиона КМ (156,7%).

СТРУКТУРА НОВЧАНЕ МАСЕ

у %

Квази новац (QM)
Новац (M1)

Квази новац (QM) износио је 1.977 милиона KM и у поређењу са стањем крајем прошле године већи је за 912 милиона KM (85,6%). Орочени штедни депозити у домаћој валути износе 141 милион KM и већи су за 63 милиона KM (80,8%). Депозити по виђењу у страном валути су 929 милиона KM и у поређењу са стањем крајем прошле године већи су за 370 милиона KM (66,2%). Орочени и штедни депозити у страном валути износе 907 милиона KM и у поређењу са стањем оствареним крајем прошле године већи су за 479 милиона KM (111,9%).

МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ

у милионима KM

M2
QM
M1
M0

Може се констатовати да 2001. годину карактерише значајан пораст новчане масе мерене монетарним агрегатом M2, и то како због раста компоненти монетарног агрегата M1 а исто тако и због раста компоненти квази новца. Наиме, тренд кретања монетарних агрегата M1 и QM условљен је кретањем монетарне базе (валута у оптицају и депозити код Централне банке) и њеном мултипликацијом у банкарском сектору.

Нето девизне резерве представљају разлику између девизне aktive (готовина и пласмани у иностраној валути) и девизне пасиве (обавезе према нерезидентима). У складу са аранжманом currency board-а нето девизне резерве служе за покриће монетарне пасиве Централне банке Босне и Херцеговине.

Нето девизне резерве су 31.12. 2001. године износиле 2.667 милиона КМ и веће су у односу на стање 31.12.2000. године за 1.646 милиона КМ или 161,2%. Повећање нето девизних резерви директно је утицало на раст новца у оптицају и јачање монетарне базе.

Нето слободне девизне резерве, које представљају разлику између нето девизне aktive и монетарне пасиве, у односу на стање 31.12.2000. године, порасле су за 27 милиона КМ или 56,3% и на крају 2001. године износиле су 75 милиона КМ. На овако висок раст нето слободних девизних резерви утицало је добро управљање девизним резервама Централне банке БиХ.

Преглед кретања нето девизних резерви и монетарне базе даје се у следећој табели:

милиони КМ	Нето девизне резерве					Монетарна пасива			Нето слободне резерве (вишак покрића)
	Активa			Пасива		Валута у оптицају	Кредитни биланс резидената		
	Готовина	Инвестиције		Обавезе према нерез.					
Колона	1	2	3=1+2	4	5=3-4	6	7	8=6+7	9=5-8
година/месец									
1997/09	6	122	128	0	128	91	37	128	0
1999/03	11	298	309	0	309	177	103	280	29
1999/06	31	317	348	0	348	208	111	319	29
1999/09	37	381	418	0	418	264	124	388	30
1999/12	84	782	866	0	866	539	298	837	29
2000/03	27	829	856	0	856	531	292	823	33
2000/06	22	858	880	0	880	561	283	844	36
2000/09	26	916	942	0	942	580	320	900	42
2000/12	38	983	1.021	0	1.021	696	277	973	48
2001/03	36	1.003	1.039	0	1.039	731	252	983	56
2001/06	36	1.073	1.109	0	1.109	775	271	1.046	63
2001/09	63	1.172	1.235	0	1.235	886	280	1.166	69
2001/12	805	1.892	2.697	30	2.667	1.806	786	2.592	75

2. Обавезне резерве

Централна банка БиХ врши обрачун обавезне резерве у складу са Законом о ЦББиХ и одлуком, којом је прописано да се обавезне резерве одржавају држањем готовине или новчаних депозита код Централне банке преко њене централе и главних јединица и обрађују се као просечне дневне резерве у десетодневном периоду.

У 2001. години просечна средства за одржавање обавезне резерве (стање рачуна резерви банака и стање готовине) су износила 340 милиона КМ, што је за 46,4% више од укупних средства за одржавање обавезне резерве у 2000. години. На пораст укупних средства за одржавање обавезне резерве имао је утицаја раст готовине у трезорима код комерцијалних банака, која је порасла у 2001. години за 253,7%. У 2001. години у укупним средствима за одржавање обавезне резерве готовина банака учествује са 28,8% (у 2000. години је учествовала са 11,9%).

Кретање прописане обавезне резерве и укупних просечних средстава за одржавање обавезне резерве током 2001. године види се из следећег дијаграма:

Централна банка је у 2001. години исплатила банкама накнаду по тржишној стопи у износу 1.997.506,30 КМ на износ њихових обавезних резерви који прелази еквивалент од пет процената укупног износа њихових појединачних обавеза.

Обавезу држања обавезне резерве у току 2001. године није испунило осам банака у више неузастопних периода, и није било потребе за покретањем поступка затварања наведених банака. Тим банкама је обрачуната затезна камата у износу 1.071.888,86 КМ.

3. Биланс стања комерцијалних банака 31.12.2001.

у милионима КМ

Ред. број	ОПИС	Федерација БиХ	Република Српска	УКУПНО БиХ*
ДОМАЋА АКТИВА - УКУПНО		3.132,6	859,1	4.013,8
1.	Резерве	792,4	77,6	871,9
2.	Потраживања од генералне владе	29,2	3,7	32,9
3.	Потраживања од нефинансијских предузећа	1.633,5	751,0	2.404,7
4.	Потраживања од становништва	677,5	26,8	704,3
ДЕВИЗНА АКТИВА - УКУПНО		1.230,9	132,0	1.363,9
Краткорочна девизна актива		1.212,4	131,0	1.344,4
1.	Девизе у трезорима банака	265,4	52,4	318,4
2.	Потраживања од нерезидентних банака	213,1	66,6	280,1
3.	Потраживања од нерезид. небанкарских институција	639,4	5,2	644,6
4.	Остало	94,5	6,8	101,3
Дугорочна девизна актива		18,5	1,0	19,5
1.	Потраживања од нерезидентних банака	0,3	-	0,3
2.	Вредносне хартије у страним средствима плаћања	9,5	-	9,5
3.	Остало	8,7	1,0	9,7
УКУПНА АКТИВА		4.363,5	991,1	5.377,7

* Садржани и подаци комерцијалних банака Брчко Дистрикта

у милионима КМ

Ред. број	ОПИС	Федерација БиХ	Република Српска	УКУПНО БиХ*
ДОМАЋА ПАСИВА - УКУПНО		3.408,7	638,3	4.051,3
1.	Депозити генералне владе	236,2	40,8	277,5
2.	Депозити по виђењу у домаћој валути	825,3	189,0	1.016,2
3.	Депозити по виђењу у иностраној валути	830,7	96,6	928,5
4.	Орочени и штедни депозити у домаћој валути	125,6	15,2	140,9
5.	Орочени и штедни депозити у иностраној валути	859,4	47,7	907,4
6.	Обвезнице	-	-	-
7.	Капитални рачуни	763,7	347,2	1.113,1
8.	Остале ставке	-232,2	-98,2	-332,3
ДЕВИЗНА ПАСИВА - УКУПНО		954,8	352,8	1.326,4
Краткорочна девизна актива		206,1	72,3	278,4
1.	Обавезе према нерезидентним банкама	6,9	33,8	40,8
2.	Обавезе према нерезид. небанкарским институцијама	190,1	12,8	202,9
3.	Остало	9,1	25,7	34,7
Дугорочна девизна пасива		748,7	280,5	1.048,0
1.	Обавезе према нерезидентним банкама	40,0	0,3	40,3
2.	Обавезе према нерезид. небанкарским институцијама	707,9	280,2	1.006,9
3.	Остало	0,8	-	0,8
УКУПНА ПАСИВА		4.363,5	991,1	5.377,7

* Садржани и подаци комерцијалних банака Брчко Дистрикта

Извор података: комерцијалне банке БиХ

У укупној активи банака (5.378 милиона КМ) домаћа актива учествује са 75%, а девизна актива 25%. У оквиру домаће aktive значајније ставке су резерве банака (872 милиона КМ које се држе као обавезна резерва и слободни део текуће ликвидности банака), затим потраживања банака од привредних предузећа по одобреним краткорочним и дугорочним кредитима (2.405 милиона КМ), те потраживања по одобреним кредитима становништву (704 милиона КМ).

У оквиру девизне active, која износи 1.364 милиона КМ, на краткорочну девизну активу се односи 98%. Од тога готовина у девизама представља 23%, потраживања банака за депонована средства на својим рачунима код иностраних банака 21%, потраживања од нерезидентних небанкарских институција 48% и остала девизна потраживања 8%.

Укупна пасива банака у равнотежи је са укупном активом (5.378 милиона КМ), од чега се на домаћу пасиву односи 75% и на пасиву у девизама 25%.

У структури домаће пасиве, која износи 4.051 милион КМ, значајније ставке су депозити по виђењу у домаћој валути 1.016 милиона КМ (од чега депозити привредних предузећа 634 милиона КМ), депозити по виђењу у страној валути 928 милиона КМ (од чега су депозити становништва 550 милиона КМ и депозити привредних предузећа 358 милиона КМ), те орочени и штедни депозити у страној валути 907 милиона КМ (у томе депозити становништва 715 милиона КМ и депозити привредних предузећа 151 милион КМ).

Укупни капитал комерцијалних банака у БиХ на основу података комерцијалних банака износи 1.113 милиона КМ, од тога у банкама у Федерацији БиХ 764 милиона КМ а у Републици Српској 347 милиона КМ.

У домаћој пасиви у позицији остале ставке исказан је нето износ са негативним салдом 332 милиона КМ и представља резултат међубанкарских односа.

У оквиру девизне пасиве која износи 1.326 милиона КМ највећи износ од 1.007 милиона КМ представљају: обавезе по дугорочним иностраним кредитима до 1992. године, обавезе по иностраним комерцијалним кредитима и обавезе по осталим дугорочним кредитима, обавезе по дугорочним девизним кредитима према међународним финансијским институцијама и обавезе по дугорочним девизним кредитима према повезаним банкама.

V ПРИВРЕДНА КРЕТАЊА

1. Бруто домаћи производ

Према подацима Федералног завода за статистику, бруто домаћи производ (БДП) у Федерацији БиХ, исказан у тржишним ценама, у 2000. години (претходни подаци) је износио 6.699 милиона КМ, што је за 9,1% више у односу на 1999. годину. Бруто домаћи производ по становнику у 2000. години износио је 2.392 КМ, односно 1.129 USD.

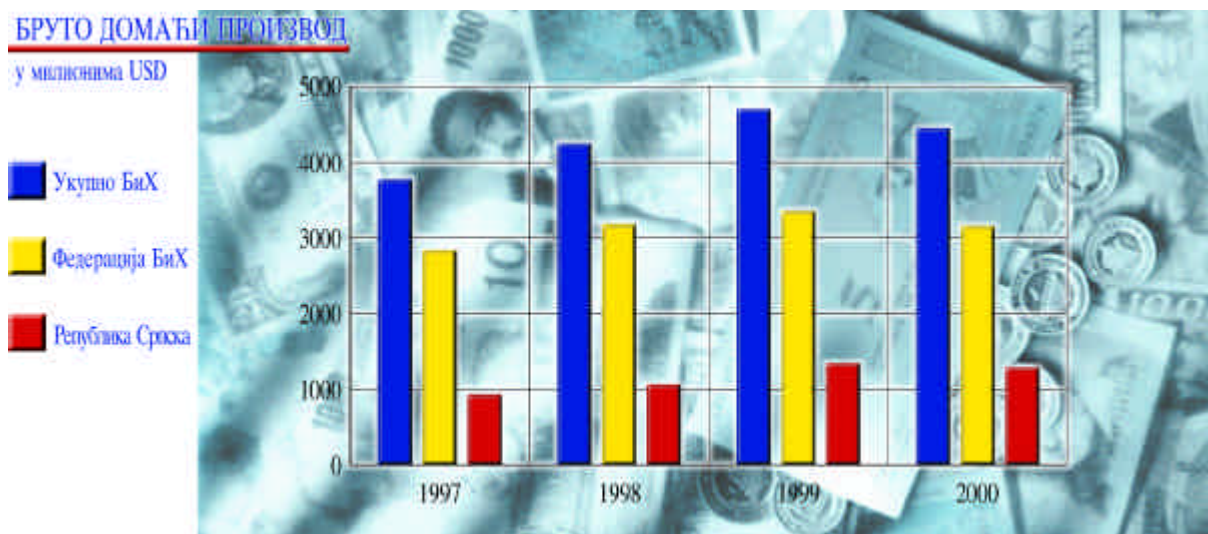
Бруто домаћи производ у Републици Српској у 2000. години, (кориговани податак) износио је 2.734 милиона КМ, што је за 11% више у односу на 1999. годину. Бруто домаћи производ по становнику у 2000. години износио је 1.861 КМ, односно 878 USD.

Остварени бруто домаћи производ у БиХ и по ентитетима даје се у следећој табели:

	Бруто домаћи производ		БДП по становнику		Број становника
	мил. КМ	мил. USD	КМ	USD	
<u>Федерација БиХ</u>					
1997.	4.943	2.840	1.774	1.019	2.790.000
1998.	5.602	3.183	2.000	1.136	2.801.000
1999.	6.142	3.356	2.187	1.195	2.808.000
2000. (претходни подаци)	6.699	3.161	2.392	1.129	2.800.849
<u>Република Српска</u>					
1997.	1.619	932	1.148	661	1.409.835
1998.	1.837	1.062	1.285	743	1.428.798
1999. *	2.462	1.346	1.700	929	1.448.357
2000. (претходни подаци) *	2.734	1.290	1.861	878	1.469.182
<u>УКУПНО БиХ</u>					
1997.	6.562	3.773	1.562	898	4.199.835
1998.	7.439	4.245	1.759	1.003	4.229.798
1999.	8.604	4.702	2.022	1.105	4.256.357
2000. (претходни подаци)	9.433	4.451	2.209	1.042	4.270.031

* Кориговани
подаци

Извор података: Федерални завод за статистику ФБиХ и Републички завод за статистику РС

2. Индустијска производња

У 2001. години индустијска производња у оба ентитета се прати према истој методологији.

У Федерацији БиХ индустијска производња у 2001. години је забележила раст од 12,2% у односу на просечно остварену производњу у 2000. години. У односу на просечно остварену производњу у 2000. години, највећи раст производње остварен је у области прерађивачке индустрије, на шта је велики утицај имао висок раст производње хране и пића и производња производа од метала, осим машина и опреме.

У Републици Српској индустијска производња је забележила пад од 12,9%, у односу на просечно остварену производњу у 2000. години, што је резултат смањеног обима производње прерађивачке индустрије. У оквиру прерађивачке индустрије највише је опала производња обојених метала, хемикалија и хемијских производа, прерада и производња од дрвета и плуте и производња кокса и деривата од нафте.

3. Извоз и увоз робе

У 2001. години из Босне и Херцеговине* извезено је робе у вредности 2.370 милиона КМ, што је за 5% више него у претходној години. Од укупне вредности извоза 73,7% је извезено из Федерације БиХ, 25,3% из Републике Српске и 1,0% из Дистрикта Брчко. У истом периоду, увезено је робе у вредности 7.062 милиона КМ или за 7% више од оствареног увоза у 2000. години. Од укупне вредности увоза 72,4% увезено је у Федерацију БиХ, 24,0% у Републику Српску и 3,6% у Дистрикт Брчко. Дефицит робне размене Босне и Херцеговине са иностранством у 2001. години износио је 4.692 милиона КМ и већи је за 9% у односу на претходну годину. Проценат покривености увоза извозом је 33,6%.

* Извор података:

Федерални завод
за статистику
ФБиХ (привре-
мени подаци)

Републички завод
за статистику РС

Управа царина
Републике
Српске (подаци
за Брчко
Дистрикт)

Босна и Херцеговина - спољнотрговински промет

у милионима КМ

ОПИС	1998	1999	2000	2001	Индекс '00/'99	Индекс '01/'00
Извоз робе	1.043	1.375	2.265	2.370	165	105
Увоз робе	5.120	6.048	6.582	7.062	109	107
Салдо извоза и увоза робе	-4.077	-4.673	-4.317	-4.692		
Проценат покривености увоза извозом	20,4	22,7	34,4	33,6		

Федерација БиХ - спољнотрговински промет

у милионима КМ

ОПИС	1998	1999	2000	2001	Индекс '00/'99	Индекс '01/'00
Извоз робе	619	950	1.430	1.747	151	122
Увоз робе	3.728	4.459	4.852	5.114	109	105
Салдо извоза и увоза робе	-3.109	-3.509	-3.422	-3.367		
Проценат покривености увоза извозом	16,6	21,3	29,5	34,2		

Република Српска - спољнотрговински промет

у милионима КМ

ОПИС	1998	1999	2000	2001	Индекс '00/'99	Индекс '01/'00
Извоз робе	424	425	835	599	196	72
Увоз робе	1.392	1.589	1.730	1.697	109	98
Салдо извоза и увоза робе	-968	-1.164	-895	-1.098		
Проценат покривености увоза извозом	30,5	26,7	48,3	35,3		

Преглед извоза и увоза робе у БиХ (укључујући Дистрикт Брчко), дат је на следећим графиконима:

ИЗВОЗ РОБЕ

у милионима КМ

1998

1999

2000

2001

УВОЗ РОБЕ

у милионима КМ

1998

1999

2000

2001

Посматрано по земљама намене/порекла, у 2001. години из Босне и Херцеговине је од укупно оствареног извоза робе највише извезено у Италију 21,7%, СР Југославију 19,3% и Немачку 13,8%. У истом периоду, највише робе увезено је из Хрватске 15,2%, Италије 13,2% и Словеније 13,0%.

БиХ - извоз и увоз робе по земљама намене/порекла у 2001. години

у хиљадама КМ

Назив земље	ИЗВОЗ РОБЕ			УВОЗ РОБЕ			САЛДО
	Износ	Учешће у %	Индекс 01/00	Износ	Учешће у %	Индекс 01/00	Износ
1	2	3	4	5	6	7	8=2-5
УКУПНО	2.370.013	100,0	105	7.062.382	100,0	107	-4.692.369
Италија	515.136	21,7	100	929.991	13,2	132	-414.855
СР Југославија	456.833	19,3	98	521.050	7,4	119	-64.217
Немачка	326.918	13,8	125	735.596	10,4	91	-408.678
Хрватска	234.006	9,9	135	1.075.698	15,2	113	-841.692
Швајцарска	228.650	9,6	80	206.462	2,9	149	22.188
Словенија	170.476	7,2	113	917.001	13,0	92	-746.525
Аустрија	80.546	3,4	109	397.479	5,6	108	-316.933
Француска	21.659	0,9	126	94.051	1,3	71	-72.392
Мађарска	9.485	0,4	120	405.272	5,8	132	-395.787
Остале	326.304	13,8	104	1.779.782	25,2	103	-1.453.478

4. Цене на мало, инфлација и трошкови живота

У Федерацији БиХ цене на мало у 2001. години веће су за 1,7% у односу на просечне цене на мало у 2000. години. У току девет месеци цене на мало имају благи тренд пада, а од септембра бележе раст. У структури цена на мало, забележен је раст цена свих производа и услуга, осим цена пољопривредних производа, које су опале за 1,6% у односу на 2000. годину.

У Републици Српској цене на мало у 2001. години веће су за 6,5%, у односу на 2000. годину и највећи пораст су забележиле у јуну и октобру. У структури цена на мало највећи раст је забележен код цена услуга (18,2%) и пољопривредних производа (12,7%). У току године највеће осцилације су забележиле цене пољопривредних производа, које су у првом полугодишту ове године имале тенденцију раста, а у другом полугодишту тенденцију пада.

Инфлација, мерена стопом раста цена на мало у текућој години у односу на децембар претходне године, имала је различит тренд кретања по ентитетима све до децембра, када инфлација бележи раст у оба ентитета.

У Федерацији БиХ инфлација је у првом тромесечју 2001. године забележила благи раст, а од марта има негативан предзнак све до децембра, када је износила 0,3%. У Републици Српској током пет месеци инфлација је била негативна, а од јуна има тенденцију раста, тако да је у децембру била 2,2%.

Укупни трошкови живота у Федерацији БиХ у 2001. већи су за 2,1%, у односу на просечне трошкове живота у 2000. години, што је резултат повећаних трошкова свих производа и услуга, изузев трошкова за хигијену и негу здравља.

У Републици Српској укупни трошкови живота у 2001. години већи су за 5,9% у односу на просечне трошкове живота у 2000. години, на шта су највише утицали повећани трошкови саобраћаја и ПТТ.

5. Запосленост

У Федерацији БиХ у току 2001. године број запослених се смањио за 1,4% и на крају године је било 405.689 запослених. До смањења броја запослених је дошло због изузимања запослених у Брчко Дистрикту и решавања статуса једног броја радника на чекању.

Број незапослених се у 2001. години повећао за 2,8%, тако да је код Завода за запошљавање Федерације БиХ крајем децембра евидентирано 269.004 незапослених. Посматрано по квалификационој структури, највећи број лица која траже посао су неквалификовани (35,9%) и квалификовани радници (34,6%). Стопа незапослености у децембру износила је 39,9%.

У Републици Српској на крају године запослено је 192.727 радника (податак из септембра 2001. године).

Број незапослених се у 2001. години смањио за 3,6%, тако да је код Републичког завода за запошљавање РС крајем децембра регистровано 147.749 лица која траже посао. До смањења броја незапослених је дошло ради брисања са евиденције лица која раде на "црно" и брисања по другим основама. У Републици Српској највећи број лица која траже посао су квалификовани (37,7%) и неквалификовани радници (29,5%). Стопа незапослености у децембру је износила 40,0%.

6. Нето плате

У 2001. години просечне нето плате у оба ентитета се исказују по новој методологији, према Класификацији делатности.

У Федерацији БиХ просечна нето плата у току 2001. године се повећала и у децембру је износила 458 КМ, што је у односу на просечну нето плату исплаћену у 2000. години више за 10,9%, а у односу на децембар 2000. године за 7,8%.

Посматрано по делатностима, најнижа нето плата у децембру била је у области трговине на велико и мало (322 КМ), а највиша у области финансијског посредовања (924 КМ).

Просечна нето плата у Републици Српској током 2001. године се повећавала и у децембру је износила 332 КМ, што је у односу на просечну нето плату у 2000. години више за 21,1%.

Најнижа нето плата у децембру је у исплаћена у области угоститељства (224 КМ), а највиша у области државне управе и одбране и социјалног осигурања (514 КМ).

VI ЗАКЉУЧЦИ

Пословање Централне банке Босне и Херцеговине у 2001. години било је успешно. То потврђују следећи резултати:

1. Стриктно се примењује принцип currency board-a. Стабилност домаће валуте се континуирано одржава. Стање нето стране активе превазилази њену монетарну пасиву у конвертибилним маркама за 75 милиона КМ.
2. Инвестирање девизних резерви вршено је под строгим контролом и уз стални мониторинг, анализу и поштовање утврђених смерница. Континуирано су праћене каматне стопе на светском тржишту новца, кретање курса и рејтинг кореспондентских банака код којих су средства инвестирана. Девизне резерве Централне банке Босне и Херцеговине 31. децембра 2001. године биле су 2.697 милиона КМ. Крајем септембра девизне резерве су биле око 1.235 милиона КМ, што значи да су у последњем кварталу девизне резерве повећане за 1.462 милиона КМ. Ове девизне резерве су већ постојале у БиХ, али нису биле у банкарском систему.
3. Реформа платног система успешно је проведена у 2001. години. У платном систему су сада 42 банке. Укупан број трансакција обављених у периоду од 5. јануара до 31. децембра 2001. године био је 11.916.222 трансакција, а њихова укупна вредност износила је 16.845 милиона КМ. Поравнања се обављају три пута дневно.
4. Укључивање Босне и Херцеговине у међународну финансијску статистику је значајан успех, који је дошао као резултат сарадње комерцијалних банака у БиХ, Међународног монетарног фонда и Централне банке БиХ.

Финансијски
извештаји

**VII ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Централна банка Босне и Херцеговине

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ
са 31. децембром 2001. године

1. Биланс стања
са 31. децембром 2001. године

(у КМ)

АКТИВА	Белешке	12/31/2001	12/31/2000
Страна актива		2.696.529.874	1.021.357.745
Краткорочни депозити код инобанака	1	1.891.638.463	983.241.828
Страна валута у готовини	2	804.891.411	38.115.917
Домаћа актива		1.282.670	4.819.398
жирорачуни	3	1.282.670	4.819.398
Позиција Владе у ММФ-у	4	770.481.654	769.141.366
Остала актива	5	39.450.037	6.841.977
Стална средства	6	18.969.398	12.508.884
УКУПНА АКТИВА		<u>3.526.713.633</u>	<u>1.814.669.370</u>

Финансијске извештаје на странама од 34. до 38. одобрила је Банка и за њу потписује:

Peter Nicholl
гувернер

Сарајево,
27. марта 2002. године

Пратеће белешке су интегрални део ових финансијских извештаја.

Биланс стања
са 31. децембром 2001. године

(у КМ)

ПАСИВА	Белешке	12/31/2001	12/31/2000
Конвертибилна марка у оптицају	7	1.805.962.219	695.887.615
Домаћи депозити		785.618.950	277.319.245
Депозити банака	8	734.670.600	261.900.528
Депозити Владе и других резидената	9	50.948.350	15.418.717
Обавезе Владе према ММФ-у	10	770.481.654	769.141.366
Одложени приход	11	11.056.809	12.945.533
Остала пасива	12	32.104.524	885.866
Капитал и резерве	13	121.489.477	58.489.745
Приписани капитал	14	25.000.000	25.000.000
Капитал из профита	15	65.924.298	23.660.343
Капитал у акцијама	16	26.565.179	134.058
Резерве од донација	17	4.000.000	4.000.000
Резерве из профита	18	0	5.695.344
УКУПНА ПАСИВА И КАПИТАЛ		<u>3.526.713.633</u>	<u>1.814.669.370</u>
СТАВКЕ У МЕМОРАНДУМУ			
Средства трећих лица која се држе код инобанака	19	320.594.695	339.210.820
Пасива за средства трећих лица	19	320.594.695	339.210.820

Финансијске извештаје на странама од 34. до 38. одобрила је Банка и за њу потписује:

Peter Nicholl
гувернер

Сарајево,
27. марта 2002. године

Пратеће белешке су интегрални део ових финансијских извештаја.

2. Биланс успеха
са 31. децембром 2001. године

(у КМ)

	Белешке	01/01 - 12/31/2001	01/01 - 12/31/2000
ПРИХОД ОД КАМАТЕ		50.106.675	36.288.475
Девизне операције		50.106.675	36.288.475
Камата на депозите и хартије од вредности код банака	20	50.106.675	36.288.475
ТРОШКОВИ КАМАТА		2.022.251	2.929.391
Домаће операције		2.022.251	2.929.391
Камате на депозите	21	2.022.251	2.929.391
НЕТО ПРИХОД ОД КАМАТЕ		48.084.424	33.359.084
Нето приход од курсних разлика	22	189.748	250.883
Приход од донација	23	3.362.721	245.274
Остали приходи	24	4.889.005	2.297.508
ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ		56.525.898	36.152.749
ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ			
Плате и други лични трошкови		8.152.195	5.478.557
Административни трошкови		8.572.826	4.136.228
Амортизација		2.331.857	297.734
Остали оперативни трошкови	25	900.409	1.410.350
Укупни оперативни трошкови		19.957.287	11.322.869
НЕТО ПРОФИТ ПРЕ РАСПОДЕЛЕ		<u>36.568.611</u>	<u>24.829.880</u>

Финансијске извештаје на странама од 34. до 38. одобрила је Банка и за њу потписује:

Peter Nicholl
гувернер

Сарајево,
27. марта 2002. године

Пратеће белешке су интегрални део ових финансијских извештаја.

Извештај новчаног тока
са 31. децембром 2001. године

(у КМ)

	Белешке	01/01 - 31/12/2001	01/01 - 31/12/2000
НЕТО ГОТОВИНСКИ ТОКОВИ ОД ОПЕР. АКТИВНОСТИ:			
Нето профит пре расподеле		36.568.611	24.829.880
Амортизација		2.331.857	297.734
Повећање / смањење страних улагања	26	(484.013.062)	98.753.116
Повећање остале активе		(32.608.060)	(4.552.421)
Повећање конвертибилне марке у оптицају		1.110.074.604	157.531.377
Повећање / смањење осталих депозита	27	508.299.705	(20.988.043)
Смањење одложених прихода		(1.888.724)	11.380.606
Повећање остале пасиве		31.218.658	192.488
Нето готовински токови од оперативних активности		1.169.983.589	267.444.737
ГОТОВИНСКИ ТОКОВИ ОД ИНВЕСТ. АКТИВНОСТИ:			
Пораст сталних средстава	28	(8.792.371)	(8.774.447)
Нето готовински токови од инвестиционих активности		(8.792.371)	(8.774.447)
ГОТОВИНСКИ ТОКОВИ ОД ФИН. АКТИВНОСТИ:			
Пораст капитала у акцијама		26.431.121	4.361
Нето готовински токови од финансијских активности		26.431.121	4.361
Нето пораст готовине и готовинских еквивалената	29	1.187.622.339	258.674.651
Готовина и готовински еквиваленти на почетку године	30	941.970.038	683.295.387
Готовина и готовински еквиваленти на крају године	31	2.129.592.377	941.970.038

Промене у капиталу
са 31. децембром 2001. године

(у КМ)

	Приписани капитал	Капитал из профита	Капитал у акцијама	Резерве од донација	Резерве из профита	Укупно
Са 31. децембром 2000.	25.000.000	23.660.343	134.058	4.000.000	5.695.344	58.489.745
Трансфер из резерви у капитал		5.695.344			(5.695.344)	0
Профит у 2000. години		36.568.611				36.568.611
Капитал у акцијама			26.431.121			26.431.121
Са 31. децембром 2001.	25.000.000	65.924.298	26.565.179	4.000.000	0	121.489.477

3. Белешке уз финансијске извештаје са 31. децембром 2001. године

Форма презентовања финансијских извештаја

Финансијски извештаји Централне банке Босне и Херцеговине су припремљени према Закону о Централној банци Босне и Херцеговине и Закону о унутрашњем платном промету и у складу са Међународним рачуноводственим стандардима.

Финансијски извештаји су припремљени према рачуноводственим евиденцијама историјских трошкова модификованих за ревалоризацију како је у даљем тексту наведено. Преглед основних рачуноводствених политика је приказан у даљем тексту.

Извештај о валути

Додатни финансијски извештаји су приказани у државној валути Босне и Херцеговине - конвертибилној марки (KM).

Службени курс према немачкој марки (DEM) одређен је Законом о Централној банци Босне и Херцеговине у износу 1KM:1DEM. По Закону, Централна банка Босне и Херцеговине је дужна да без рестрикција купује и продаје KM за DEM, унутар територије Босне и Херцеговине, по курсу дефинисаном један напрема један.

1 јануара 2002. године уведен је евро, а Централна банка Босне и Херцеговине је одредила чврсти курс између 1 KM:1 EUR у износу од 1,95583 KM = 1 EUR.

Правило currency board

Закон о Централној банци Босне и Херцеговине захтева да укупан износ њене монетарне пасиве никада не буде већи од њених нето девизних резерви. Детаљи поштовања тог правила су следећи:

	(у KM)	
	31/12/2001.	31/12/2000.
Страна актива	2.696.529.874	1.021.357.745
Мање Пасива према нерезидентима	29.963.812	200.000
Нето девизне резерве	2.666.566.062	1.021.157.745
Монетарна пасива	2.591.581.169	973.206.860
Нето страна актива (нето девизне резерве минус монетарна пасива)	74.984.893	47.950.885

Донације

Донације везане за средства, а које обухватају и немонетарне донације, забележене су у номиналној вредности и одређују донацију као одложени приход, који се дефинише као приход пропорционалан трошковима који су већ претрпљени (укључујући амортизацију за период коришћења тих средстава).

Број запослених

На дан 31.12.2001. године Банка је имала 241 запосленог радника (31.12.2000: 194 запослена радника).

Стална средства

Стална средства су уписана по историјској вредности и умањена су за акумулирану амортизацију. Амортизација се рачуна по методи права-линија. Користе се следеће стопе у израчунавању амортизације:

Компјутерска опрема	20,0%
Софтвер	20,0%
Транспортна возила	15,5%
Телефонска централа	20,0%
Зграде	1,3%
Остали грађевински објекти	3,5%
Остала стална средства	10,0% - 16,5%

Приход на камату и препознавање трошкова

Приход на камату и трошкови се препознају по обрачунској основи.

Таксе

Закон о Централној банци Босне и Херцеговине ослобађа Централну банку Босне и Херцеговине плаћања свих такси и пореза на њена средства, имовину и приходе, операције и трансакције. Ово се не односи на плаћање пореза на лични доходак и друге порезе на плате.

Прерачунавање девиза

Трансакције изражене у страној валути су прерачунате у КМ у складу са курсом који се примењивао на датум трансакције. Актива и пасива које су изражене у страним валутама прерачунавају се у КМ по важећем курсу који се примењује на датум биланса стања. Добитак или губитак по прерачунавању се одобрава или задужује на билансу успеха.

Белешке уз Биланс стања и Биланс успеха

1) Краткорочни депозити код инобанака

Овај биланс показује краткорочне депозите код иностраних комерцијалних банака:

(у КМ)

Бр.	Опис	Валута	Ороч. депозити	Деп. по виђењу	Укупно
1.	WESTDEUTSCHE LANDESBANK				
		EUR	386.144.914	62	
	Укупно		386.144.914	62	386.144.976
2.	DEUTSCHE BANK AG				
		USD		3.428.350	
		EUR	381.608.198	22.506.416	
	Укупно		381.608.198	25.934.766	407.542.964
3.	DRESDNER BANK AG				
		EUR	173.224.096	3.538.159	
	Укупно		173.224.096	3.538.159	176.762.255
4.	BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENT				
		EUR	143.179.287		
		CHF		519.583	
	Укупно		143.179.287	519.583	143.698.870
5.	RAIFFEISEN ZENTRALBANK				
		EUR	4.431.641	51.148	
	Укупно		4.431.641	51.148	4.482.789
6.	BANK AUSTRIA				
		EUR	110.591	199	
	Укупно		110.591	199	110.790
7.	RABO-BANK LONDON				
		EUR	148.535.549		
	Укупно		148.535.549		148.535.549
8.	BARCLAYS BANK LONDON				
		EUR	223.960.220	792	
	Укупно		223.960.220	792	223.961.012
9.	NATIONAL AUSTRALIA BANK LONDON				
		EUR	261.347.292		
	Укупно		261.347.292		261.347.292
10.	DEXIA BANK BRUSSELES				
		EUR	138.967.545		
	Укупно		138.967.545		138.967.545
11.	ОСТАЛЕ БАНКЕ				
		USD		13.720	
		EUR		70.701	
	Укупно			84.421	84.421
УКУПНО			1.861.509.333	30.129.130	1.891.638.463

(у КМ)

	Валута	31/12/2001.		31/12/2000.	
		Орочени депозити	Депозити по виђењу	Орочени депозити	Депозити по виђењу
УКУПНО ПО ВАЛУТАМА	DEM	-	-	104.975	6.493.315
	USD	-	3.442.070	-	3.274.151
	EUR	1.861.509.333	26.167.477	930.939.182	42.406.221
	CHF	-	519.583	-	23.984
УКУПНО		1.861.509.333	30.129.130	931.044.157	52.197.671

Овај биланс показује орочене депозите код иностраних комерцијалних банака на основу датума доспећа:

Доспеће	(y KM)	
	31/12/2001.	31/12/2000.
До месец дана	865.820.064	572.767.311
Од једног до два месеца	259.441.458	185.975.392
Од два до три месеца	168.027.644	88.094.349
Од три до четири месеца	73.669.759	64.266.561
Од четири до дванаест месеци	494.550.408	19.940.544
УКУПНО	1.861.509.333	931.044.157

Каматне стопе на депозите по виђењу су износиле од 2,50 % до 5,00 % током 2001. године. Каматне стопе на орочене депозите су износиле од 3,10 % до 4,90 % током 2001. године.

2) Страна валута у готовини

Страна валута у готовини се састоји од:

	(y KM)	
	31/12/2001	31/12/2000
Готовина у ЦББиХ	623.703.389	38.115.917
Готовина у транзиту	181.188.022	0
УКУПНО	804.891.411	38.115.917

Део девизних резерви у готовини био је врло висок на дан биланса 31. децембра 2001. године због високог износа готовине у DEM конвертованог у последњем делу децембра 2001. године.

3) Домаћа актива

Жирорачуни су салда која држи Централна банка Босне и Херцеговине у својим организационим деловима за исплату КМ.

4) Позиција Владе у ММФ-у

Позиција Владе у ММФ-у одражава настала потраживања Владе по финансијском аранжману са ММФ-ом и састоји се од:

	(y KM)	
	31/12/2001	31/12/2000
Квота	467.907.817	480.244.845
Држање SDR	13.461.207	23.227.813
Обрачуната камата на држање SDR	70.454	16.432
Трансакције Владе и ММФ-а	289.042.176	265.652.276
УКУПНО	770.481.654	769.141.366

5) Остала актива

Остала актива састоји се од:

(у КМ)

	31/12/2001	31/12/2000
Нето потраживања према инобанкама за разграничену камату на орочене деп.	11.865.165	6.174.264
Акције код BIS банке и код SWIFT-а	26.568.142	137.021
Активна временска разграничења	27.452	32.437
Разна остала актива	989.278	498.255
УКУПНО	39.450.037	6.841.977

6) Стална средства

Стална средства укључују:

(у КМ)

	Софтвер и друга нематер. актива	Земљиште и зграде	Опрема и намештај	Возила	Аванси	Остало	Инвест. у току	УКУПНО
Нето вредност са 31.12.2000.	145.761	1.910.601	1.609.931	432.377	557.144	75.958	7.777.112	12.508.884
Пораст	7.481.076	14.946	4.294.230	597.341	1.857.263	86.356	(5.093.103)	9.238.109
Уништење и продаја сталних средст.	0	0	(3.905)	(122.355)	(1.549)	0	(372.674)	(500.483)
	7.626.837	1.925.547	5.900.256	907.363	2.412.858	162.314	2.311.335	21.246.510
Амортизација за 2001.	1.375.374	25.022	823.883	97.659	0	9.919	0	2.331.857
Амор. за ун. и продата стална сред.	0	0	(360)	(54.385)	0	0	0	(54.745)
Нето вредност са 31.12.2001.	6.251.463	1.900.525	5.076.733	864.089	2.412.858	152.395	2.311.335	18.969.398

Пораст инвестиција у току је нето позиција (пораст у 2001. умањен за трансфере на остале позиције сталних средстава).

7) Конвертибилна марка у оптицају

Ова ставка представља валуту стављену у оптицај како следи:

КМ

Конвертибилна марка стављена у оптицај са 31.12.2000.	695.887.615
Конвертибилна марка стављена у оптицај током 2001. године	1.110.074.604
Конвертибилна марка стављена у оптицај - укупно - са 31.12.2001.	1.805.962.219

Конвертибилна марка стављена у оптицај у Босни и Херцеговини и иностранству:

КМ

Конвертибилна марка стављена у оптицај у Босни и Херцеговини са 31.12.2001.	1.805.906.408
Конвертибилна марка стављена у оптицај у иностранству 31.12.2001.	55.811

8) Депозити банака

Овај биланс углавном садржи депозите (KM 721.858.541) 53 домаћих комерцијалних банака који служе за испуњавање обавеза према обавезним резервама, за поравнања платних задужења и за трансакције између комерцијалних банака и Централне банке Босне и Херцеговине. Овај биланс такође садржи резервне рачуне организационих делова Централне банке Босне и Херцеговине и остале обавезе према банкама за примљене депозите.

(у KM)

	31/12/2001	31/12/2000
Депозити домаћих комерцијалних банака	721.858.541	238.353.068
Резервни рачуни организационих делова Централне банке Босне и Херцеговине	1.282.670	4.819.398
Резервни рачун Народне банке Босне и Херцеговине у ликвидацији	0	712.619
Неукључени жиро рачуни задржани у платним бироима који су накнадно укључени у депозите банака	0	5.385.392
Обавезе за готовину конвертибилне марке која је накнадно стављена у оптицај на бази жиро рачуна у платним бироима	0	10.327.456
Остале обавезе према банкама по депозитима	11.529.389	1.373.097
Монетарне обавезе евидентиране после завршетка рада платних бироа	0	929.498
УКУПНО	734.670.600	261.900.528

Камата на депозите домаћих комерцијалних банака је обрачуната у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, а каматна стопа током 2001. године је износила од 3,25 % до 5,00 %.

9) Домаћи депозити од Владе и других резидената

Домаћи депозити од Владе и других резидената садрже следеће ставке:

(у KM)

	31/12/2001	31/12/2000
Депозити за сервисирање спољног дуга БиХ	0	6.643.668
Депозити за Буџет институција БиХ	59.109	3.626.099
Остали депозити	48.654.137	105.898
Депозити осталих резидената	2.235.104	5.043.052
УКУПНО	50.948.350	15.418.717

10) Обавезе Владе према ММФ-у

Обавезе Владе према ММФ-у одражавају настале обавезе Владе по финансијском аранжману са ММФ-ом и састоје се од:

(у КМ)

	31/12/2001	31/12/2000
Вредносне хартије	711.203.567	707.465.835
Рачун број 1 ММФ-а	1.200.611	1.200.612
Рачун број 2 ММФ-а	13.722	14.084
Додела SDR	56.672.607	58.166.858
Плативи трошкови на терет Владе	1.173.026	1.834.189
Обрачуната камата на доделу SDR	218.121	459.788
УКУПНО	770.481.654	769.141.366

11) Одгођени приход

Овај биланс представља примљене донације у форми готовине и сталних средстава, приход који је признат по систематској и рационалној основи кроз период коришћења донација

12) Остала пасива

Остала пасива укључује следеће ставке:

(у КМ)

	31/12/2001	31/12/2000
Обавезе према инобанкама за примљену готовину у евр	29.337.450	0
Остале обавезе према инобанкама	978	0
Депозит мисије UN у КМ-у	625.384	200.000
Добављачи	737.731	153.102
Настале обавезе и остала пасива	794.889	352.699
Обавезе према запосленим радницима	608.092	180.065
УКУПНО	32.104.524	885.866

13) Капитал и резерве

Однос укупног капитала и резерви према новчаној пасиви, коју сачињавају конвертибилна марка у оптицају и домаћи депозити, крајем децембра 2001. године је износио 4,69%.

14) Номинални капитал

Номинални капитал је приписан у износу од KM 25.000.000 од Владе Босне и Херцеговине 12. јуна 1998. године и инвестиран је на депозитне рачуне у EUR код комерцијалних банака у Немачкој.

15) Капитал из профита

Капитал из профита представља чисти профит из 1997. године (KM 448.793), чисти профит из 1998. године (KM 84.264), чисти профит из 1999. године (KM 3.992.750), део чистог профита из 2000. године (KM 19.134.536), део чистог профита из 2000. године (KM 5.695.344) пребачен са резерви и чисти профит из 2001. године (KM 36.568.611) расподељен у капитал у складу са чланом 27. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине. Члан 27. одређује да чисти профит из године мора бити расподељен у капитал у случају ако је износ капитала мањи од 5% од укупног износа новчане пасиве.

16) Капитал у акцијама

Овај износ је једнак акцијама Банке у BIS банци.

17) Резерве од донација

Резерве од донација су донације примљене од ММФ-а кроз БиХ институције, а које нису потрошене (DEM 4.000.000).

18) Резерве из профита

Резерве из профита за 2000. годину представљају део чистог профита из 2000. године (KM 5.695.344) расподељеног у резерве у складу са чланом 27. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине.

19) Ставке у меморандуму

Централна банка Босне и Херцеговине такође води одређене рачуне страних валута у смислу споразума између Владе Босне и Херцеговине и страних влада и финансијских организација. Како ови рачуни нису нити актива нити пасива Централне банке Босне и Херцеговине, они нису укључени у биланс стања Банке.

Такође, ставке у меморандуму садрже девизне депозите државних институција и агенција за које Банка делује као агент.

Ставке у меморандуму се састоје од:

(у КМ)

	31/12/2001	31/12/2000
Средства трећих лица која се држе код инобанака	320.594.695	339.210.820
Пасива за средства трећих лица	320.594.695	339.210.820
Депозити нерезидената	148.439.719	321.783.749
Депозити USAID-а	148.141.755	321.584.023
Депозити осталих нерезидената	297.964	199.726
Депозити резидената	172.154.976	17.427.071
Депозити централне Владе БиХ	143.958.492	3.593.333
Депозити централне Владе БиХ код БИС банке на бази сукцесије	127.234.363	0
Депозити централне Владе БиХ - Сервисирање спољног дуга БиХ	133.062	0
Депозити централне Владе БиХ - Буџет БиХ Институција	10.150.680	0
Остали депозити централне Владе БиХ	6.440.387	3.593.333
Депозити осталих резидената	28.196.484	13.833.738
Депозити - Агенција за осигурање депозита у Федерацији БиХ	22.638.168	10.728.647
Депозити - Агенција за банкарство Федерације БиХ	19	0
Депозити - пензије из Немачке	5.558.297	3.105.091

20) Камате на депозите и хартије од вредности код банака

Камате на депозите и хартије од вредности садрже следеће ставке:

(у КМ)

	31/12/2001	31/12/2000
Камате на властите депозите Централне банке Босне и Херцеговине	49.605.777	34.655.877
Камате на депозите Владе БиХ и других небанкарских резидената	3.125	1.628.107
Камате на хартије од вредности Централне банке Босне и Херцеговине	497.773	4.491
УКУПНО	50.106.675	36.288.475

21) Трошкови камата на депозите

Трошкови камата на депозите садрже следеће ставке:

(у КМ)

	31/12/2001	31/12/2000
Трошкови камата на бази депозита комерцијалних банака	2.019.126	1.301.284
Трошкови камата на бази депозита осталих небанкарских резидената	3.125	1.628.107
УКУПНО	2.022.251	2.929.391

22) Нето приход на бази курсних разлика

Нето приход на бази курсних разлика садржи следеће ставке:

	(y KM)	
	31/12/2001	31/12/2000
Приходи од курсних разлика	3.899.009	731.065
Трошкови од курсних разлика	3.709.261	480.182
УКУПНО	189.748	250.883

23) Приходи од донација

Овај биланс представља признати приход на примљене донације као компензацију на трошкове у 2001. години.

24) Остали приход

Остали приходи садрже следеће ставке:

	(y KM)	
	31/12/2001	31/12/2000
Приходи од провизија - услуге за Владу БиХ и друге небанкарске резиденте	72.662	180.026
Казнене камате примљене од домаћих комерцијалних банака	1.071.889	439.307
Приходи од провизија од домаћих комерцијалних банака	2.743.001	1.546.071
Остали разни приходи	1.001.453	132.104
УКУПНО	4.889.005	2.297.508

25) Остали оперативни трошкови

Остали оперативни трошкови садрже следеће ставке:

	(y KM)	
	31/12/2001	31/12/2000
Трошкови провизија	2.792	58.666
Оперативни трошкови код ино банака	863.777	391.101
Трошкови производње и дизајна новчаница и кованица	2.740	941.959
Разни оперативни трошкови	31.100	18.624
УКУПНО	900.409	1.410.350

Белешке уз Извештај новчаног тока

26) Повећање/смањење страних улагања

Ставка одражава повећање вредности краткорочних депозита са роком доспећа преко 3 месеца код иностраних банака.

27) Повећање/смањење осталих депозита

Ставка одражава повећање вредности укупних домаћих депозита као дела новчане пасиве.

28) Пораст сталних средстава

Ова ставка одражава повећање вредности укупних сталних средстава умањена за трошак амортизације.

29) Нето пораст готовине и готовинских еквивалената

Позиција представља суму нето готовинских токова од оперативних активности, нето готовинских токова од инвестицијских активности и нето готовинских токова од финансијских активности.

30) Готовина и готовински еквиваленти на почетку године

Позиција представља укупан износ готовине у страној валути и у КМ-у на почетку године.

31) Готовина и готовински еквиваленти на крају године

За потребе новчаног тока, новац и новчани еквиваленти се састоје од:

(у КМ)

	31/12/2001	31/12/2000
Готовина у КМ-у у организационим деловима ЦББиХ	1.282.670	4.819.398
Страна валута у готовини	804.891.411	38.115.917
Девизни депозити по виђењу	30.129.130	52.197.671
Девизни депозити са роком доспећа до 3 месеца	1.293.289.166	846.837.052
УКУПНО	2.129.592.377	941.970.038

Остале белешке

32) Везане странке и друга изношења у јавност

Нису постојале никакве трансакције везаних странки са члановима Управног одбора нити са осталим члановима управљачке структуре.

33) Сегментни извештаји

Централна банка Босне и Херцеговине ради по принципу currency board аранжмана. Домаће операције се врше у Босни и Херцеговини, а иностране инвестиције се пре-доминантно врше у Европи.

34) Извршавање клиринга и дистрибуција конвертибилне марке

До 31. децембра 2000. године платни бирои су извршавали клиринг у КМ-у за локалне комерцијалне банке, где се поравнање ових клиринга вршило кроз резервне рачуне које комерцијалне банке имају код Централне банке Босне и Херцеговине. До 31. децембра 2000. године платни бирои су такође вршили дистрибуцију конвертибилне марке у цијелој држави и понашали се као агент Централне банке Босне и Херцеговине.

Од 5. јануара 2001. године извршавање клиринга у КМ-у за локалне комерцијалне банке се обавља посредством RTGS (Real Time Gross Settlement) и (Bulk) Giro Clearing система у оквиру Централне банке Босне и Херцеговине, преко резервних рачуна које комерцијалне банке имају код Централне банке Босне и Херцеговине. Такође, од 5. јануара 2001. године, дистрибуција конвертибилне марке у целој држави се врши посредством издвојених трезора главних јединица и филијала Централне банке Босне и Херцеговине.

Домаћи платни промет извршавају комерцијалне банке са лиценцом, које су учесници међубанкарског клириншког система.

35) Нето валутно излагање

(у КМ)

* EUR валута
садржи EUR и
остале валуте
ЕМУ-а.

	EUR*	USD	Остала страна валута.	КМ	УКУПНО
АКТИВА					
Страна актива	2.690.611.712	3.906.422	2.011.740	0	2.696.529.874
Краткорочни депозити код инобанака	1.887.676.809	3.442.071	519.583	0	1.891.638.463
Страна валута у готовини	802.934.903	464.351	1.492.157	0	804.891.411
Домаћа актива	0	0	0	1.282.670	1.282.670
Жирорачуни	0	0	0	1.282.670	1.282.670
Позиција Владе у ММФ-у	0	0	770.481.654	0	770.481.654
Остала актива	12.077.413	26.565.401	0	807.223	39.450.037
Стална средства	616.960	0	0	18.352.438	18.969.398
УКУПНА АКТИВА	2.703.306.085	30.471.823	772.493.394	20.442.331	3.526.713.633
ПАСИВА					
Конвертибилна марка у оптицају	0	0	0	1.805.962.219	1.805.962.219
Домаћи депозити	10.135.607	592.791	1.477.076	773.413.476	785.618.950
Депозити банака	9.620.869	431.444	1.477.076	723.141.211	734.670.600
Депозити Владе и других резидената	514.738	161.347	0	50.272.265	50.948.350
Обавезе Владе према ММФ-у	0	0	770.481.654	0	770.481.654
Одложени приход	0	0	0	11.056.809	11.056.809
Остала пасива	30.360.901	0	0	1.743.623	32.104.524
Капитал и резерве	29.000.000	26.565.179	0	65.924.298	121.489.477
Приписани капитал	25.000.000	0	0	0	25.000.000
Капитал из профита	0	0	0	65.924.298	65.924.298
Капитал у акцијама	0	26.565.179	0	0	26.565.179
Резерве од донација	4.000.000	0	0	0	4.000.000
Резерве из профита	0	0	0	0	0
УКУПНА ПАСИВА И КАПИТАЛ	69.496.508	27.157.970	771.958.730	2.658.100.425	3.526.713.633
НЕТО ВАЛУТНО ИЗЛАГАЊЕ	2.633.809.577	3.313.853	534.664	(2.637.658.094)	0

36) Анализа доспећа

(у КМ)

	До 3 месеца	Од 3 до 12 месеци	Од 1 до 3 год.	Преко 3 год.	Недефинисано доспеће	УКУПНО
АКТИВА						
Страна актива	2.128.309.707	568.220.167	0	0	0	2.696.529.874
Краткорочни депозити код инобанака	1.323.418.296	568.220.167	0	0	0	1.891.638.463
Страна валута у готовини	804.891.411	0	0	0	0	804.891.411
Домаћа актива	1.282.670	0	0	0	0	1.282.670
Жирорачуни	1.282.670	0	0	0	0	1.282.670
Позиција Владе у ММФ-у	13.461.207	0	0	0	757.020.447	770.481.654
Остала актива	11.610.472	1.243.971	0	0	26.595.594	39.450.037
Стална средства	0	0	0	0	18.969.398	18.969.398
УКУПНА АКТИВА	2.154.664.056	569.464.138	0	0	802.585.439	3.526.713.633
ПАСИВА						
Конвертибилна марка у опцијају	1.805.962.219	0	0	0	0	1.805.962.219
Домаћи депозити	785.618.950	0	0	0	0	785.618.950
Депозити банака	734.670.600	0	0	0	0	734.670.600
Депозити Владе и других резидената	50.948.350	0	0	0	0	50.948.350
Обавезе Владе према ММФ-у	2.387.359	0	0	0	768.094.295	770.481.654
Одложени приход	0	0	0	0	11.056.809	11.056.809
Остала пасива	31.470.287	0	0	0	634.237	32.104.524
Капитал и резерве	0	0	0	0	121.489.477	121.489.477
Приписани капитал	0	0	0	0	25.000.000	25.000.000
Капитал из профита	0	0	0	0	65.924.298	65.924.298
Капитал у акцијама	0	0	0	0	26.565.179	26.565.179
Резерве од донација	0	0	0	0	4.000.000	4.000.000
Резерве из профита	0	0	0	0	0	0
УКУПНА ПАСИВА И КАПИТАЛ	2.625.438.815	0	0	0	901.274.818	3.526.713.633
НЕТО ПОЗИЦИЈА	(470.774.759)	569.464.138	0	0	(98.689.379)	0

37) Правична вредност финансијске активе и пасиве

(у КМ)

	Књиговодствена вредност 31/12/2001	Правична вредност 31/12/2001
ФИНАНСИЈСКА АКТИВА		
Страна актива	2.696.529.874	2.696.529.874
Краткорочни депозити код инобанака	1.891.638.463	1.891.638.463
Страна валута у готовини	804.891.411	804.891.411
Домаћа актива	1.282.670	1.282.670
Жирорачуни	1.282.670	1.282.670
Позиција Владе у ММФ-у	770.481.654	770.481.654
Остала актива	39.323.053	39.323.053
ФИНАНСИЈСКА ПАСИВА		
Конвертибилна марка у оптицају	1.805.962.219	1.805.962.219
Домаћи депозити	785.618.950	785.618.950
Депозити банака	734.670.600	734.670.600
Депозити Владе и других резидената	50.948.350	50.948.350
Обавезе Владе према ММФ-у	770.481.654	770.481.654
Одложени приход	11.056.809	11.056.809
Остала пасива	32.104.524	32.104.524

ИЗВЕШТАЈ РЕВИЗОРА

Independent Auditors' Report

Audit of the Financial Statements
as of December 31, 2001

**Central Bank of Bosnia and
Herzegovina, Sarajevo**

 ERNST & YOUNG

ИЗВЕШТАЈ РЕВИЗОРА

Independent Auditors' Report

Audit of the Financial Statements
as of December 31, 2001

**Central Bank of Bosnia and
Herzegovina, Sarajevo**

ERNST & YOUNG
Wirtschaftsprüfungs- und
Steuerberatungsgesellschaft m.b.H.
Wagramer Straße 19
IZD-Tower
A-1220 Vienna

Tel.: [43] (1) 211 70
Fax: [43] (1) 216 20 77
E-Mail: Ernst.Young @at.eyl.com

ИЗВЕШТАЈ РЕВИЗОРА

Central Bank of Bosnia and Herzegovina

December 31, 2001

INDEPENDENT AUDITORS' REPORT

To the Board of Governors of

Central Bank of Bosnia and Herzegovina

We have audited the accompanying balance sheet of Central Bank of Bosnia and Herzegovina (the "Bank") as of December 31, 2001 and 2000, and the related profit and loss statements, statements of cash flows and changes in equity for the years then ended. These financial statements are the responsibility of the Bank's management. Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit.

We conducted our audits in accordance with International Standards on Auditing as defined by the International Federation of Accountants. Those standards require that we plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free of material misstatement. An audit includes examining, on a test basis, evidence supporting the amounts and disclosures in the financial statements. An audit also includes assessing the accounting principles used and significant estimates made by management, as well as evaluating the overall financial statement presentation. We believe that our audits provide a reasonable basis for our opinion.

 ERNST & YOUNG

ИЗВЕШТАЈ РЕВИЗОРА

Central Bank of Bosnia and Herzegovina

December 31, 2001

In our opinion, the financial statements referred to in the first paragraph above present fairly, in all material respects, the financial position of the Bank as of December 31, 2001 and 2000, and the results of its operations and its cash flows for the years then ended in accordance with International Accounting Standards.

Without qualifying our opinion, we draw attention to the fact that the Bank has included assets and liabilities related to the IMF in its balance sheet, which belong to or are the responsibility of the Government rather than the Bank. Those assets and liabilities relate to financial arrangements agreed between Bosnia and Herzegovina and the IMF at the end of 1995.

Vienna, 27 March 2002

 ERNST & YOUNG
WIRTSCHAFTSPRÜFUNG- UND
STEUERBERATUNGSGESELLSCHAFT MBH

ELISABETH GLASER
CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANT

FRIEDRICH O. HUP
CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANT

 ERNST & YOUNG

УПРАВНИ ОДБОР:

Peter Nicholl, председавајући
Јуре Пеливан, члан
Касим Омићевеић, члан
Манојло Ћорић, члан

Управни
одбор,
управа
и
контрола

УПРАВА:

Peter Nicholl, гувернер
мр. Драган Ковачевеић, вицегувернер
Кемал Козарић, вицегувернер
Љубиша Владушић, вицегувернер

КОНТРОЛА:

Јасмина Халилбеговић, главни контролор
Амина Софрација, заменик контролора
Антон Салапић, заменик контролора
Милосија Дракулић, заменик контролора

Руководно
особље

РУКОВОДНО ОСОБЉЕ:

Секретар Управног одбора

Улфија Цубур

Сектор за истраживање и развој
руководни тим:

Љиљана Марјановић
Небојша Настић
Ново Цицковић
Зорица Вучићевић

Одељење платних система

Ђорђе Рацковић
Сеад Биједић
Ања Маргетић

Сектор за банкарске услуге
руководни тим:

Фериха Имамовић
Јасмина Новалија
Силвестар Линцендер
Верица Божић

Сектор за администрацију и финансије
руководни тим:

Анђа Бијељак
Драган Шошић
Јасенка Жигић
Мр Мехмед Шехић
Муниб Бркић
Мр Назиф Хусовић
Нинослав Греговић

Служба за односе са јавношћу, координатор:

Душка Јуришић

Главна јединица Сарајево директор

Садик Кадрић

Главна јединица Мостар, директор

Анка Муса

Главна банка Републике Српске, директор

Мирјана Јаћимовић

Филијала ГБРС Пале, руководилац

Марко Радовић

Филијала ЦББиХ Брчко Дистрикт, руководилац

Мирзета Арнаутовић

Публиковање и умножавање у образовне и некомерцијалне сврхе је
дозвољено уз сагласност издавача.

ИЗДАВАЧ

Централна банка Босне и Херцеговине
Маршала Тита 25
71000 Сарајево
тел. (387 33) 663 630
факс (387 33) 278 299
www.cbbh.gov.ba
e-mail: contact@cbbh.ba